

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DẠY VÀ HỌC TRỰC TUYẾN MÔN ĐẤT NƯỚC HỌC

IMPROVING THE QUALITY OF ONLINE TEACHING AND LEARNING ON 'INTRODUCTION TO MAJOR ENGLISH-SPEAKING COUNTRIES' STUDIES'

Lê Thị Vy*

Ngày tòa soạn nhận được bài báo: 2/6/2020

Ngày nhận kết quả phản biện đánh giá: 2/12/2020

Ngày bài báo được duyệt đăng: 29/12/2020

Tóm tắt: Công nghệ phát triển đã mở ra nhiều hình thức để nâng cao chất lượng dạy và học môn tiếng Anh, đặc biệt ở Trường Đại học Mở Hà Nội, một trong những trường đại học hàng đầu ở Việt nam áp dụng công nghệ giảng dạy trực tuyến. Tuy nhiên, để có một cái nhìn cụ thể và áp dụng có hiệu quả việc giảng dạy và kiểm tra trực tuyến một môn học không phải là một điều dễ dàng. Trong nghiên cứu này, tác giả phân tích hiện trạng giảng dạy môn Đất Nước Học trực tuyến cho sinh viên chính quy tại khoa Tiếng Anh, Trường Đại học Mở Hà Nội. Những số liệu thu thập được sẽ là cơ sở để đưa ra một số giải pháp nâng cao chất lượng dạy, học, và kiểm tra đánh giá môn học trực tuyến.

Từ khóa: giảng dạy trực tuyến, môn Đất Nước Học, kiểm tra đánh giá trực tuyến.

Abstract: Technological development has opened various ways to improve the quality of online teaching and learning English, especially at Hanoi Open University, one of the leading universities in Vietnam to apply online teaching technologies. However, it is not easy to have a concrete view and to effectively apply online teaching and testing a subject. In this study, the author analyzes the current state of online teaching and learning the subject 'Introduction to Major English-Speaking Countries' Studies' for regular students at English Faculty, Hanoi Open University. The collected data will be the basis for offering a number of solutions to improve the quality of teaching, learning, testing and assessing the subject online.

Keywords: online teaching and learning, Introduction to Major English-Speaking Countries' Studies', online testing and assessment.

1. Đặt vấn đề

Trong những năm gần đây, sự phát triển của công nghệ thông tin đã mang lại rất nhiều thuận lợi cho giáo viên trong việc soạn bài và giảng bài, cũng như sinh

viên trong quá trình học tập, nghiên cứu. Việc dạy – học môn Đất Nước Học cho sinh viên khoa Tiếng Anh, Đại học Mở Hà Nội cũng nhận được những tác động tích cực từ những thay đổi này.

* Khoa Tiếng Anh, Trường Đại học Mở Hà Nội

Môn học này đang được giảng dạy cho sinh viên chính qui và sinh viên văn bằng 2 theo hệ thống tín chỉ. Trong những năm học trước, sinh viên có 12 giờ lên lớp, tương đương với hai tín chỉ để hoàn thành môn học. Tuy nhiên trong năm học 2019-2020, một biến cố lớn đã xảy ra không chỉ ở Việt Nam mà trên toàn cầu. Đại dịch bệnh truyền nhiễm Covid-19 với tác nhân là virus SARS-CoV-2, đã và đang gây ra những ảnh hưởng nghiêm trọng trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, kể cả ngành giáo dục. Đại dịch này cũng tạo ra nhiều cơ hội và những thách thức cho các thầy cô giáo và học viên. Đáp ứng yêu cầu của toàn ngành, giảng viên và sinh viên Đại học Mở Hà Nội đã thực hiện giảng dạy trực tuyến với sự trợ giúp hữu hiệu của hệ thống quản lý học tập LMS (Learning Management System). Quá trình giảng dạy và học tập nỗ lực của giảng viên và sinh viên đã giúp kì học đã hoàn thành đúng tiến độ. Tuy nhiên việc đánh giá mức độ thành công và hiệu quả của tiến trình giảng dạy môn học từ trực tiếp sang trực tuyến là một điều rất cần thiết. Trong bài viết này, tác giả muốn phân tích quá trình giảng dạy và học tập của giảng viên và sinh viên trong kì học vừa qua để có được một bức tranh khái quát về hiện trạng dạy và học môn Đất nước học theo hình thức trực tuyến, phân tích quy trình kiểm tra đánh giá cho môn học đã được đề xuất và thực hiện. Trên cơ sở những dữ liệu thu thập được, tác giả sẽ đề xuất một số giải pháp để nâng cao chất lượng giảng dạy môn Đất Nước Học trực tuyến.

2. Cơ sở lý luận

2.1. Phương pháp dạy học blended learning

Theo Thorne, K. (2003), Graham, CR. (2006) và rất nhiều nhà nghiên cứu khác, phương pháp Blended learning là một phương pháp học tập tích hợp, kết hợp hoàn hảo giữa học trên lớp và học online, giữa cách học truyền thống và cách học hiện đại. Trong đó, việc học tập sẽ được bổ sung thêm bởi các hoạt động trực tuyến, bao gồm những bài tập mang tính chất định hướng, tự học. Sau những giờ học trên lớp, người học có thể xem lại hoặc tiếp tục với những nội dung học tập trên các website học tập chuyên môn.

Phương pháp này mang đến những hiệu quả tích cực trong quá trình học tập của cả người dạy và người học.

- Tiếp cận với các nội dung chất lượng tốt hơn, liên quan nhiều hơn theo nhiều dạng

- Các giờ học trên lớp và cấu trúc chương trình linh hoạt hơn

- Đáp ứng được nhu cầu học của học sinh

- Học sinh có thể tiếp cận với nhiều nguồn hướng dẫn, đánh giá và các công cụ kiểm tra giúp điều chỉnh tốc độ và cách học của họ.

- Tạo điều kiện cho giáo viên hướng dẫn và giới thiệu để đảm bảo sự tiến bộ và thành thạo cho tất cả các học sinh, dành sự lưu tâm cho những học viên yếu hơn.

Phương pháp giảng dạy blended learning lấy học sinh làm trung tâm,

cho học sinh nhiều cơ hội để thể hiện mình hơn, gia tăng mức độ tương tác giữa học sinh, giáo viên với nội dung của bài giảng thông qua việc học sinh cần phải tự động tìm hiểu trước về các kiến thức của nội dung bài học trước khi đến lớp.

Blended learning tạo ra một lớp học sinh động, mang đến cho giáo viên sự sáng tạo trong việc truyền tải kiến thức, như dạy qua bảng tương tác, thông qua trò chơi, bài hát kết hợp công nghệ cao. Sinh viên ở những trình độ ngôn ngữ khác nhau có thêm nhiều cơ hội tương tác, có hứng thú hơn với học tập.

Blended learning mang lại rất nhiều lợi ích trong việc học tập, đem đến sự sinh động cho giáo viên thông qua việc đổi mới hình thức giảng dạy với các trò chơi, bài hát, kết hợp với đó là những hình ảnh, âm thanh làm sống động bài giảng. Qua đó, nội dung bài học sẽ được học viên tiếp thu rất nhanh chóng.

Với phương pháp blended learning, học viên sẽ cần phải chuẩn bị trước kiến thức tại nhà. Vì vậy, khi phối hợp giữa các phương thức học trực tiếp và học tập trực tuyến tại nhà, học sinh sẽ có nhiều cơ hội tiếp xúc với kiến thức của các môn học. Bên cạnh đó, phương pháp này phù hợp với nhiều trình độ. Trong phạm vi một lớp học, giáo viên nếu theo phương pháp dạy cũ sẽ khó có thể theo sát trình độ của từng học sinh. Vì thế, blended learning có thể giúp giáo viên đi sâu vào trình độ của từng cá nhân một. Từ đó có thể tạo ra các giáo trình phù hợp cho từng trình độ của học sinh.

2.2. Ứng dụng công nghệ trong dạy-học ngoại ngữ

Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đã và đang có những tác động lớn đến mọi mặt của đời sống xã hội và được dự đoán là sẽ mang lại những ảnh hưởng tích cực cho hệ thống giáo dục, đặc biệt là ở những quốc gia đang phát triển như Việt Nam. Phương thức giáo dục truyền thống với hình ảnh giảng đường đông đúc sinh viên và giảng viên đứng trên bục giảng để giảng bài đang dần được thay thế bằng các lớp học công nghệ số áp dụng những công nghệ hiện đại như webcom, điện thoại thông minh, máy tính... Những hoạt động nghe – chép trước kia nhiều lúc đã biến sinh viên thành những người lĩnh hội tri thức thụ động, đã được thay thế bằng các bài giảng điện tử, những bài thuyết trình với những hình ảnh sống động để nâng cao tính sáng tạo, sự tìm tòi, nghiên cứu của học viên. Giảng viên có thể giảng bài trực tuyến và các bài giảng được truyền tải tới sinh viên qua internet. Hình thức dạy – học hiện đại với sự hỗ trợ đắc lực của công nghệ thông tin giúp học viên cũng như giáo viên tiết kiệm được tối đa các chi phí đi lại cũng như tổ chức địa điểm giảng dạy. Các bài giảng điện tử có thể do một hoặc nhiều giáo viên thực hiện sẽ được lan truyền đến học viên ở các địa điểm, vùng miền không giới hạn về giới tính, độ tuổi, công việc... Học viên có thể lĩnh hội kiến thức mà không bị rào cản về không gian và thời gian.

Với những bước tiến vượt bậc của công nghệ trong thời đại 4.0, nhiều phương pháp giảng dạy ngoại ngữ truyền

thống với bảng, đài cát sét, phấn, bảng... đang dần được thay thế bởi các phương pháp hiện đại với những phương tiện dạy học công nghệ cao. Giáo viên và học viên có thể tham gia các lớp học trực tuyến, lớp học ảo chỉ cần một chiếc máy tính bảng hay điện thoại thông minh với một đường truyền Internet ổn định. Việc áp dụng những thành tựu khoa học kỹ thuật vào việc dạy ngoại ngữ thực sự đã làm phong phú thêm các phương pháp dạy học, mở ra nhiều cơ hội học tập cho mọi người.

Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 dự báo sự bùng nổ xu hướng dạy học qua thiết bị di động, tạo ra sự thuận tiện, linh hoạt hay là tính di động của người học (mobility of learners). Kukuska-Hulme (2015) cho rằng, học tập trong môi trường di động thường được hiểu là phương thức học tập có sự hỗ trợ của các thiết bị cầm tay (máy tính bảng, điện thoại di động) và có khả năng thực hiện ở bất cứ nơi nào, tại bất kỳ thời điểm nào, đáng chú ý hơn, là có thể diễn ra dưới hình thức chính quy hoặc phi chính quy. Mô hình giáo dục đại học thời 4.0 là mô hình giáo dục thông minh, liên kết nhà trường – nhà quản lý – doanh nghiệp với nhau, đưa tiến bộ công nghệ thông tin vào trường học để nâng cao hiệu quả đào tạo, giúp việc dạy và học diễn ra mọi lúc mọi nơi. Hình thức học tập này thực sự phù hợp và hữu ích cho những mô hình đào tạo “mở”, đào tạo E-learning như ở trường Đại học Mở Hà Nội.

2.3. Phương pháp giảng dạy môn Đất nước học

Môn Đất Nước Học (Countries Study) là một môn học được coi là rất hữu

ích đối với những người học tiếng Anh, đặc biệt là những sinh viên chuyên ngành tiếng Anh. Môn học giúp cho người học có một kiến thức sâu, rộng về lịch sử hình thành và phát triển, về văn hóa, địa lí, kinh tế, giáo dục... của các nước nói tiếng Anh như ngôn ngữ chính thống như Vương quốc Anh, Mỹ, Canada, Úc, New Zealand... Môn học này đã được giảng dạy nhiều năm ở Khoa tiếng Anh, Đại học Mở Hà Nội và đã nhận được những phản hồi tích cực từ những người học có ý thức. Trong quá trình dạy và học môn học này, tính tự học, tự nghiên cứu của sinh viên được coi trọng, được tính vào nội dung và thời lượng của chương trình. Sinh viên tự học, tự nghiên cứu, sẽ giảm sự nhòe nhét kiến thức của thầy cô, và do đó, phát huy được tính chủ động, sáng tạo của mình. Sinh viên là người tiếp nhận kiến thức nhưng đồng thời cũng là người chủ động tạo kiến thức, hướng tới đáp ứng những nhu cầu của thị trường lao động ngoài xã hội.

3. Phương pháp nghiên cứu

3.1. Bối cảnh nghiên cứu

Trong những năm gần đây, môn Đất Nước Học được tiến hành giảng dạy cho sinh viên năm thứ 2 (kì 4) và sinh viên văn bằng 2 ở trình độ tiếng Anh trung cấp (Intermediate) theo hệ thống tín chỉ với mục tiêu lấy người học làm trung tâm trong quá trình dạy và học, phát huy tính chủ động, sáng tạo của người học. Trong năm học 2019-2020, môn Đất Nước Học được bố trí giảng dạy kì 4 cho sinh viên năm thứ 2. Theo chương trình học, môn học này sẽ được hoàn thành sau 12 buổi lên lớp (30 giờ học). Sau 4 buổi lên lớp,

sinh viên nghỉ Tết và đã có thời gian nghỉ Tết tại nhà lâu nhất từ trước đến nay. Nhận ra được sự nguy cấp của dịch bệnh, cũng như thời gian đến trường của sinh viên có thể bị lùi lại tương đối dài, Trường Đại học Mở Hà Nội đã quyết định cho các khoa tiến hành giảng dạy trực tuyến để không ảnh hưởng đến kế hoạch năm học. Các thầy cô giáo khoa Tiếng Anh nhận được tài liệu của nhà trường hướng dẫn cách sử dụng hệ thống quản lí học tập LMS, và được Ban chủ nhiệm khoa tạo điều kiện tổ chức một buổi học hướng dẫn cách tổ chức lớp học online.

3.2. Mục đích nghiên cứu

Mục đích nghiên cứu của bài viết là nhằm nâng cao hiệu quả của việc dạy và học trực tuyến môn Đất Nước Học cho sinh viên năm thứ hai chuyên tiếng Anh hệ đại học chính quy của Khoa Tiếng Anh - Trường Đại học Mở Hà Nội

3.3. Đối tượng nghiên cứu

Để có được những số liệu làm cơ sở cho việc phân tích, tác giả đã sử dụng phương pháp điều tra, tiến hành khảo sát dựa trên bảng 10 câu hỏi liên quan đến quá trình học tập của sinh viên cùng như ý kiến của các em về hình thức kiểm tra đánh giá môn học trực tuyến lần đầu tiên được áp dụng: bài tiểu luận (viết tay hoặc đánh máy) + vấn đáp trực tuyến. Những câu hỏi khảo sát này được gửi trực tuyến cho các bạn sinh viên năm thứ hai (niên khóa 2018-2022), với trình độ Tiếng Anh trung cấp, và đã hoàn thành ba kì học tại khoa Tiếng Anh. Bảng câu hỏi khảo sát được treo lên trên hệ thống LMS đã nhận được sự phản hồi tích cực của sinh viên.

Tuy nhiên, tác giả chỉ phân tích 100 phản hồi để lấy số liệu cho nghiên cứu của mình.

Ngoài số liệu thống kê từ bảng khảo sát, tác giả cũng đã có những trao đổi riêng với các thầy cô giáo tham gia giảng dạy môn Đất Nước Học trực tuyến trong thời gian vừa qua. Những trao đổi này giúp tác giả có thêm thông tin về các hoạt động giảng dạy, cách thiết kế bài giảng, các tương tác giữa giảng viên và sinh viên trong giờ học, những khó khăn của giảng viên trong quá trình soạn bài, giảng bài, và quản lí lớp học, cũng như những nhận xét của thầy cô về thái độ học tập của sinh viên trong giờ học trực tuyến.

3.4. Phạm vi nghiên cứu

Bài viết chỉ tập trung vào nghiên cứu tình hình giảng dạy và học tập môn Đất Nước Học tại Khoa tiếng Anh, trường Đại học Mở Hà Nội và sử dụng kết quả điều tra lấy ý kiến của 100 sinh viên năm thứ hai hệ chính quy của Khoa Tiếng Anh - Trường Đại học Mở Hà Nội.

3.5. Nhiệm vụ nghiên cứu

Bài viết đưa ra hai nhiệm vụ nghiên cứu đó là 1) khảo sát thực trạng dạy môn Đất Nước Học theo hình thức trực tuyến; 2) tìm ra giải pháp nâng cao chất lượng dạy và học trực tuyến môn Đất Nước Học cho sinh viên năm thứ hai khoa tiếng Anh, Đại học Mở Hà Nội.

3.6. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp định lượng và định tính. Phương pháp định lượng được dùng để tiến hành điều tra có hệ thống về hiện trạng việc giảng dạy và học tập môn Đất Nước Học qua

hình thức giảng dạy trực tuyến tại Khoa Tiếng Anh- Trường Đại học Mở Hà Nội. Phương pháp định tính dùng để thu thập những hiểu biết sâu sắc của người dạy và người học trong việc đánh giá một cách khách quan về tài liệu, giáo trình, chương trình... đang sử dụng để giảng dạy môn học này.

3.7. Công cụ nghiên cứu

Nghiên cứu chủ yếu được dựa trên thông tin thu được từ bảng câu hỏi. Nội dung của các câu hỏi khảo sát tập trung vào:

1. Thái độ của sinh viên đối với môn học trước và sau một vài buổi học
3. Đánh giá của sinh viên về tài liệu đang sử dụng cho môn học
5. Đánh giá của sinh viên về phương tiện, thiết bị sử dụng trong quá trình học Online
6. Hoạt động của sinh viên và học viên trước, trong và sau mỗi buổi học Online
7. Các hoạt động của giáo viên trong mỗi buổi học Online
8. Những khó khăn và yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng dạy và học Online
10. Đánh giá của sinh viên về hình thức kiểm tra đánh giá
11. Đánh giá của sinh viên và học viên về hệ thống LMS của nhà trường
12. Lựa chọn hình thức học Online hoặc Offline cho môn học này trong giai đoạn tới
13. Đề xuất của học viên và sinh viên nhằm nâng cao chất lượng dạy và học Online

4. Hiện trạng dạy – học môn Đất Nước Học tại khoa Tiếng Anh – Đại học Mở Hà nội

4.1. Tình hình dạy và học môn đất nước học trực tuyến trong mùa dịch

Sau khi tiến hành khảo sát lấy ý kiến của các học viên đã tham gia khóa học trực tuyến, cả sinh viên năm thứ 2 và sinh viên văn bằng hai, tác giả đã thu được những thông tin rất hữu ích cho nghiên cứu. Dưới đây tác giả sẽ phân tích kĩ những số liệu có liên quan đến quá trình dạy và học môn Đất nước học theo hình thức trực tuyến, quy trình kiểm tra đánh giá cho môn học để làm cơ sở đề xuất một số giải pháp để nâng cao chất lượng giảng dạy môn Đất Nước Học trực tuyến.

Trong bảng câu hỏi khảo sát, 3 câu hỏi đầu hỏi về thái độ của sinh viên đối với môn học trước khi vào học. Rất nhiều sinh viên (65%) trước khi tham gia học có cảm giác lo lắng, số sinh viên hứng thú với môn học không nhiều (27%) và 8% sinh viên không quan tâm đến việc họ sẽ học gì. Phản ứng này của các em có thể được giải thích do các em nghe được đây là một môn học khó (84%), kiểm tra đánh giá bằng hình thức thi vấn đáp rất nghiêm túc (93%). Ngoài ra sinh viên còn phải soạn bài và học bài trước khi đến lớp (87%). Mặc dù một số sinh viên nói không quan tâm nhiều đến môn học nhưng khi được thông báo về giáo trình và chương trình học, họ lại rất băn khoăn về chuẩn bị bài và làm bài thuyết trình trong mỗi giờ học (88%) và cách chấm điểm chuyên cần và điểm 20% (95%). Môn học này yêu cầu sinh viên phải nghiên cứu bài trước

nên sinh viên còn lo ngại về bài trong giáo trình dài (77%), bài có nhiều từ thuộc về những lĩnh vực khó như chính trị, kinh tế...(83%).

Trong buổi học đầu tiên, giáo viên đã nói rõ mục đích, yêu cầu, cũng như phương thức kiểm tra đánh giá của môn học. Học viên được yêu cầu phải tích lũy các kiến thức đã học, chuẩn bị và tìm hiểu những kiến thức có liên quan đến bài mới trước mỗi buổi học. Sinh viên đã được giải tỏa một số băn khoăn, và cố gắng chuẩn bị có một tâm thế tốt nhất trong giờ học.

Sau 3 buổi đầu lên lớp, thái độ của sinh viên đã thay đổi rất tích cực. Số sinh viên hứng thú với môn học đã tăng lên đáng kể (62%), 32% sinh viên vẫn còn lo lắng và 6% không quan tâm gì. Những sinh viên không quan tâm đến môn học thường cũng không quan tâm gì đến việc học tập ở trường. Với yêu cầu của thầy cô, trước khi đến lớp 82% sinh viên ôn lại bài cũ, đọc và tra từ bài mới (65%), đọc thêm những thông tin có liên quan đến bài học (46%). Tuy nhiên vẫn có sinh viên (3%) không làm gì.

Trong năm học 2019 – 2020, sinh viên năm thứ 2 sau khi học 3 hoặc 4 buổi trên lớp đã được nghỉ một cái Tết dài và lần đầu tiên được trải nghiệm cơ hội học trực tuyến. Việc thay đổi đột ngột cách thức học tập đã khiến cả giáo viên và sinh viên gặp một số khó khăn. Câu hỏi số 6 trong bảng câu hỏi khảo sát xem xét những vấn đề trong khi học trực tuyến môn Đất Nước Học đã cho thấy sinh viên đã gặp một số khó khăn lớn: mạng bị nghẽn, đường truyền không đáp ứng

được một lượng lớn truy cập (93%), trình độ công nghệ chưa cao (72%), không trao đổi trực tiếp được với thầy cô (85%), chưa đảm bảo tính công bằng trong quá trình học, điểm danh (62%), và đây cũng là một trong số những lí do khiến nhiều học viên chưa chủ động, tích cực (77%). Việc lần đầu tiên thực hiện giảng dạy trực tuyến cũng gây ra khó khăn cho một số giáo viên nên chất lượng bài giảng cũng chưa được đa dạng (55%), chưa đáp ứng yêu cầu của sinh viên. Ngoài ra sinh viên còn gặp phải một số khó khăn như không có cơ hội trình bày trước lớp (42%), cơ hội để thể hiện tri thức của mình. Điều kiện kinh tế của sinh viên cũng là một khó khăn (43%) vì một số sinh viên về nhà nghỉ Tết và các em ở những vùng điều kiện công nghệ chưa cao.

Một vấn đề mà cả giáo viên và sinh viên quan tâm là hình thức kiểm tra đánh giá. Theo quyết định của nhà trường, để phù hợp với yêu cầu cách li xã hội trong mùa dịch, Ban chủ nhiệm Khoa đã quyết định chuyển hình thức kiểm tra đánh giá từ vấn đáp trực tiếp sang làm tiểu luận, và yêu cầu sinh viên phải viết tay bài tiểu luận rồi nộp lên hệ thống để đảm bảo sinh viên có một sự nghiên cứu nghiêm túc. Thêm vào đó, sinh viên còn phải thi vấn đáp trên hệ thống để trình bày bài viết của mình. Hình thức kiểm tra đánh giá chưa có tiền lệ này đã gây cho sinh viên những lo lắng, băn khoăn. Trước kì thi, các giáo viên và các thầy cô giáo vụ đã nhận được rất nhiều ý kiến của các em đề hỏi về hình thức thi mới. Sự hướng dẫn tận tình của thầy cô đã làm cho các em yên tâm hơn bước vào kì thi. Kết quả thu được từ bảng khảo sát

cho thấy, 17% sinh viên được hỏi cảm thấy hình thức đánh giá này khó và vất vả hơn việc thi vấn đáp, hoặc làm tiểu luận thông thường. Nhiều sinh viên (83%) cho rằng hình thức này là hợp lí, sinh viên sẽ phải học tập một cách nghiêm túc. Vì vậy, nếu học môn học này được giảng dạy theo hình thức trực tuyến, rất ít sinh viên (12%) lựa chọn hình thức kiểm tra đánh giá vấn đáp trực tiếp, 3% chọn thi trắc nghiệm + tự luận trực tuyến, 85% chọn viết bài tiểu luận + vấn đáp trực tuyến vì các em nhận ra rằng viết bài là một cơ hội tốt để các em nghiên cứu sâu một lĩnh vực và trình bày phần kiến thức mình đã nghiên cứu.

Với câu hỏi lựa chọn học tập môn học giữa hình thức trực tiếp và trực tuyến, mặc dù học trực tuyến giúp người học có thể thuận tiện hơn về việc đi lại nhưng phần lớn sinh viên năm thứ hai (57%) khi được hỏi thích học môn học này theo hình thức trực tiếp. Những lí do rất rõ ràng như được đến trường, gặp mặt và trao đổi trực tiếp với bạn bè (96%), không cần phải tự đọc quá nhiều tài liệu (74%), không phải phụ thuộc vào thiết bị và mạng Internet (80%), có thể trao đổi trực tiếp với thầy cô (88%), và sinh viên thích hình thức thi vấn đáp như cũ (75%).

Những sinh viên lựa chọn học trực tuyến (43%) thì lại có những lí do cả tích cực lẫn tiêu cực. Khi học trực tuyến, các em không cần phải đến trường (90%), có thể xem lại bài học và học chủ động thời gian học bài (56%), có thể tranh thủ làm các việc khác (78%), thi hết môn bằng viết tiểu luận + vấn đáp trực tuyến (17%), có thể sao chép bài dễ dàng (78%), không chịu

sự giám sát của các thầy cô (85%). Một số sinh viên đã nhận ra những lợi ích của việc học trực tuyến trong việc nâng cao tính tự chủ của mình trong quá trình học tập.

Câu hỏi cuối cùng trong bảng câu hỏi để thu thập những ý kiến của sinh viên nhằm nâng cao chất lượng bài học môn Đất nước Học theo hình thức trực tuyến. Kết quả khảo sát cho thấy, đường truyền và công nghệ vẫn là mối qua tâm hàng đầu (98%). Để tăng tính hiệu quả của giờ học, sinh viên mong muốn có sự đa dạng các hoạt động trong giờ học (95%), cải tiến các hình thức kiểm tra đánh giá (85%) để tăng cường tính khách quan trong khâu tổ chức thi và đánh giá kết quả học tập. Bên cạnh đó, sinh viên còn muốn thường xuyên tương tác với giảng viên (79%), thêm các loại hình bài tập trong giờ học (75%), và cần các thầy cô đánh giá sát sao hơn tính chuyên cần (74%) để nâng cao tính nghiêm túc trong giờ học, khuyến khích những sinh viên tích cực và thúc ép những bạn còn chưa tự giác.

Khi trao đổi với các giảng viên, tác giả cũng nhận thấy những khó khăn của các thầy cô lần đầu tiên hành giảng dạy trực tuyến. Họ phải tự nghiên cứu các tài liệu hướng dẫn, trao đổi với các đồng nghiệp để có thể nhanh chóng tiếp cận với hệ thống LMS. Trong vài buổi đầu, giáo viên chủ yếu chỉ đưa bài lên hệ thống, cố gắng làm phong phú nội dung bài học. Những bài giảng được thiết kế trên Powerpoint, kèm theo những clip hỗ trợ. Sự giao tiếp của giáo viên và sinh viên chủ yếu thông qua phòng học trực tuyến (chatroom). Phòng học trực tuyến giúp

giảng viên và sinh viên có cơ hội giao tiếp, tuy nhiên phải đánh máy để diễn đạt ý kiến cũng là một trở ngại, hạn chế cơ hội giao tiếp. Nhiều sinh viên không có ý kiến gì, điều này đồng nghĩa với việc giáo viên không kiểm soát được sát sao sự tham gia học tập của sinh viên, ảnh hưởng đến việc đánh giá chuyên cần của sinh viên. Giáo viên điểm danh dựa trên file nộp bài của sinh viên, thế nhưng nhiều trường hợp hệ thống lưu là sinh viên đã nộp bài, nhưng bài không thấy hoặc sinh viên chỉ nộp bừa một file để hệ thống điểm danh.

Kết quả khảo sát từ giảng viên và sinh viên đối với môn Đất nước học được giảng dạy theo hình thức trực tuyến đã phản ánh hiện trạng học tập môn học trong thời gian qua, thể hiện qua những điểm cơ bản sau:

- Phần lớn sinh viên đã nhận ra được tầm quan trọng của môn học, có nỗ lực để hoàn thành những yêu cầu của giảng viên. Tuy nhiên vẫn có một số bạn học tập một cách đối phó

- Những khó khăn chính sinh viên gặp phải trong quá trình học tập trực tuyến là chất lượng thiết bị và đường truyền không đáp ứng được một lượng lớn sinh viên truy cập thông suốt, trình độ công nghệ chưa cao, sinh viên nhiều lúc không trao đổi trực tiếp được với thầy cô và với các bạn, chưa cảm nhận tính công bằng trong quá trình học, điểm danh... nên nhiều sinh viên chưa chủ động, tích cực. Nhiều sinh viên không tự giác học tập, khi sinh viên biết được thầy cô điểm danh theo hình thức nào thì các em sẽ nghĩ ngay cách đối phó như tự đánh dấu

hết các bài học, nộp bài trắng, nộp bài sai nội dung, copy bài của bạn để nộp lên hệ thống, nhờ bạn vào lớp hộ bằng tài khoản của mình.... Bên cạnh đó, nhiều bài giảng chưa đa dạng, chưa đáp ứng yêu cầu của sinh viên...

- Cả giảng viên và sinh viên chưa thực sự phát huy hết được tính ưu việt của hình thức giảng dạy trực tuyến, một phần nguyên nhân là do họ bị động, chưa chuẩn bị sẵn tâm lý học tập trực tuyến. Đặc biệt những giờ học đầu vẫn còn dư âm của Tết, phấn khởi vì được lùi ngày đến trường, không có đủ thời gian để chuẩn bị cơ sở vật chất như thiết bị và đường truyền. Hạn chế này một phần do trình độ công nghệ của giảng viên, chưa có nhiều cơ hội tham gia giảng dạy trực tuyến, tính tự giác của sinh viên chưa cao, nhưng trình độ đối phó thì rất xuất sắc. Môn Đất Nước Học yêu cầu sự tương tác giữa giáo viên và sinh viên tương đối cao, vì vậy nếu giáo viên chỉ đơn thuần đưa bài giảng với những slide và clip lên hệ thống thì sinh viên sẽ gặp nhiều khó khăn trong việc lĩnh hội kiến thức. Vấn đề này cũng gợi mở cho giáo viên suy nghĩ về cách lồng ghép vào bài giảng những hoạt động đa dạng, phong phú để tạo hứng thú cho sinh viên.

- Hình thức kiểm tra đánh giá theo hình thức làm tiểu luận và vấn đáp trực tuyến cũng gây cho một số sinh viên những băn khoăn, lo lắng. Các em chưa hiểu rõ những yêu cầu cụ thể khi thi vấn đáp trực tuyến, nên cảm thấy chưa tự tin.

- Mặc dù nhiều sinh viên vẫn yêu thích học trực tiếp, nhưng nếu giáo viên thiết kế một giờ học trực tuyến có sự

tương tác cao, đường truyền được thông suốt, các hoạt động học tập đa dạng, quản lý sát sự tham gia của sinh viên trong giờ học... thì tỉ lệ sinh viên ủng hộ hình thức học tập hiện đại này sẽ tăng thêm.

5. Một số giải pháp để dạy, học và kiểm tra đánh giá một cách có hiệu quả môn đất nước học trực tuyến

Dựa trên những kết quả của quá trình khảo sát, để khắc phục những khó khăn trong quá trình dạy và học môn Đất Nước Học, giảng viên và sinh viên sẽ phải nỗ lực rất nhiều. Dưới đây tác giả muốn đề xuất một số giải pháp để nâng cao chất lượng bài giảng môn học theo hình thức trực tuyến:

- Về giáo viên:

- Các giáo viên tham gia giảng dạy môn học là những người có kinh nghiệm, tâm huyết. Họ luôn cố gắng để tìm các phương pháp giảng dạy có hiệu quả. Tuy nhiên, giáo viên cần tự nâng cao trình độ công nghệ để nâng cao chất lượng bài giảng, cũng như khuyến khích sinh viên tự tìm hiểu, truy cập vào những trang mạng có liên quan.

- Để nâng cao chất lượng bài giảng trực tuyến, ngoài việc áp dụng công nghệ, giáo viên cũng nên cân nhắc thay đổi phương pháp lên lớp. Với đặc thù của môn Đất nước Học, nếu giảng dạy trực tuyến, các thầy cô có thể cân nhắc hình thức **Lớp học lật ngược** hay **lớp học đảo ngược** (Flip Learning). Theo Bách khoa toàn thư mở Wikipedia, trong một lớp học lật ngược, sinh viên sẽ nghiên cứu trước nội dung các bài giảng trực tuyến giáo viên

đã đăng lên hệ thống. Thời gian trên lớp dành cho các bài tập, đồ án, giáo viên và sinh viên có những hoạt động tương tác, bàn luận sâu hơn về nội dung bài giảng đã xem và tham gia vào các hoạt động thực hành, đồng thời giảng viên kiểm tra khả năng áp dụng kiến thức của học sinh. Trong mô hình giảng dạy truyền thống trong lớp học, giáo viên thường là trọng tâm chính của một bài học và là người phổ biến chính thông tin trong suốt thời gian học. Lớp học lật ngược chuyển sự hướng dẫn học tập sang mô hình lấy người học làm trung tâm, trong đó thời gian lên lớp được sử dụng để khám phá sâu hơn các chủ đề và tạo ra cơ hội học tập có ý nghĩa..

- Hình thức **Lớp học lật ngược** có thể rất phù hợp với việc giảng dạy môn Đất Nước Học trực tuyến. Giáo viên sẽ đăng bài và những tài liệu liên quan đến môn học lên hệ thống và yêu cầu sinh viên nghiên cứu trước. Trong giờ học trực tuyến, giáo viên và sinh viên sẽ cùng trao đổi, thảo luận về những vấn đề trong bài học thông qua những hoạt động như hỏi – đáp, các câu đố, trò chơi... Các hoạt động này cũng đã được thiết kế trên hệ thống LMS của nhà trường, tuy nhiên để có thể sử dụng những tiện ích này có hiệu quả trong bài giảng thì các giáo viên rất cần có sự hướng dẫn của các chuyên gia công nghệ trong nhà trường.

- Về sinh viên

Để có thể thu được tối đa lượng kiến thức trong một giờ học trực tuyến, mỗi sinh viên phải tự nỗ lực rất nhiều. Nếu sinh viên chỉ vào học với hành trang và tâm thế giống một buổi học trực tiếp là

sách + bút và chờ đợi để chép lại những gì thầy cô trình chiếu thì buổi học sẽ không có hiệu quả. Vì vậy, ngoài sự hướng dẫn tận tình của giáo viên, sinh viên cần nỗ lực, phát huy tính chuyên cần của bản thân, tận dụng tối đa sự tiện lợi của công nghệ và sự dồi dào của các nguồn kiến thức trên Internet để nắm bắt được kiến thức dễ dàng hơn và tạo được cảm hứng, tăng được sự tương tác với giáo viên trong giờ học.

- Về giáo trình, các tài liệu hỗ trợ và cơ sở vật chất

- Môn Đất Nước Học có bộ giáo trình phù hợp với những kiến thức cơ bản và hệ thống bài tập chi tiết để củng cố kiến thức. Bên cạnh đó là nguồn tài liệu phong phú trên mạng Internet giúp giáo viên và sinh viên có thể làm đa dạng nội dung bài học.

- Một điều chúng ta không thể phủ nhận là hệ thống giảng dạy trực tuyến LMS tại Đại học Mở Hà Nội đã và đang đáp ứng rất tốt nhu cầu dạy và học trực tuyến của giảng viên và học viên. Hệ thống giúp giảng viên có cơ hội cung cấp nội dung bài giảng là những slide, những clip, đan xen những bài tập theo hình thức trắc nghiệm hoặc tự luận. Trên hệ thống còn có nhiều dạng bài tập dưới dạng game, ô chữ, câu đố... Tuy nhiên, để làm chủ được những tính năng này, giáo viên cần phải được bổ túc thêm những kiến thức về công nghệ. Bên cạnh đó, giáo viên còn có thể lấy feedback của môn học trực tiếp trên hệ thống. Việc thiết kế câu hỏi feedback rất thuận tiện, giúp giảng viên và sinh viên có thêm cơ hội hiểu nhau, nâng cao chất lượng bài học.

- Về phương thức kiểm tra, đánh giá

- Một yếu tố rất quan trọng dẫn đến sự thành công của môn học là khâu kiểm tra đánh giá. Mặc dù trong nghiên cứu này tác giả chưa so sánh cụ thể điểm số của sinh viên trong kì thi vừa rồi theo hình thức bài tiểu luận + vấn đáp trực tuyến với những kì thi trước theo hình thức vấn đáp trực tiếp, tuy nhiên từ những phân tích trong bản khảo sát, tác giả có thể nhận thấy một sự hài lòng của sinh viên với hình thức thi mới này. Sinh viên có thể chủ động chọn vấn đề nghiên cứu dưới sự hướng dẫn của giáo viên, tiến hành phân tích những thông tin liên quan đến vấn đề đã chọn, và cuối cùng là cơ hội để trực tiếp thể hiện sự hiểu biết của mình. Với cách đánh giá vấn đáp trực tuyến, sinh viên có cơ hội lắng nghe những bài thuyết trình của các bạn, nghe những đánh giá nhận xét của thầy cô về bài tiểu luận để rút kinh nghiệm cho bài tập của mình. Cách đánh giá này nên được áp dụng cho các môn nộp tiểu luận (chưa tính đến vấn đề tài chính) và sinh viên có thể trả lời vấn đáp trực tuyến hoặc trực tiếp.

- Ngoài bài kiểm tra cuối kì, trong quá trình học giáo viên có thể thiết kế đa dạng những hoạt động trên lớp để tăng cường sự tương tác với sinh viên, và đây cũng có thể được dùng như cơ sở để đánh giá chuyên cần, tính điểm 10% và 20% cho sinh viên.

6. Kết luận

Bài nghiên cứu đã trình bày hiện trạng dạy và học môn Đất Nước Học tại khoa Tiếng Anh, Đại học Mở Hà Nội

trong mùa dịch cũng như một số giải pháp để nâng cao tính hiệu quả của công tác dạy và học trực tuyến. Cùng với tình hình khẩn trương và nghiêm túc chống dịch của nhà trường, Ban chủ nhiệm khoa Tiếng Anh, các thầy cô giáo và các em sinh viên đã nỗ lực để đảm bảo duy trì và nâng cao hiệu quả công việc. Với kết quả thu được từ việc học trực tuyến môn Đất Nước Học, chúng ta có thể khẳng định rằng môn học này hoàn toàn có thể giảng dạy thành công trên hệ thống LMS của nhà trường.

Kết quả thu được từ nghiên cứu cũng mang lại cho giáo viên những gợi ý, kinh nghiệm để nâng cao chất lượng bài giảng trực tuyến môn Đất Nước Học. Vì vậy có thể nói dịch bệnh lây đi của chúng ta một số cơ hội, nhưng cũng mở ra cho chúng ta những cơ hội mới để nâng cấp bản thân, cải tiến trình độ công nghệ, cải tiến chất lượng giảng dạy... để bắt kịp với xu hướng dạy và học trực tuyến.

Tài liệu tham khảo:

- [1]. Carliner, Saul, (2011). *4th ed. Designing E-Learning*, Englewood Cliffs, NJ, United States: ASTD Press.
- [2]. Graham, CR. (2006). *The handbook of blended learning: Global ...*, 2006 - books.google.com
- [3]. Inglis, A.(2012). *Distance Education, 2012, 220-239 Is online delivery less costly than print and is it meaningful to ask?*
- [4]. Kagermann, H., W. Wahlster and J. Helbig, eds. (2013). *Recommendations for implementing the strategic initiative Industrie 4.0: Final report of the Industrie 4.0 Working Group*.
- [5]. Kukuska-Hulme (2015), McGraw-Hill, eBook Collection (EBSCOhost), EBSCOhost, M-Learning: *Strategies For Delivering Knowledge In The Digital Age*
- [6]. Nguyễn Thị Thúy (2019) *Bàn về giảng dạy ngoại ngữ trong cuộc cách mạng công nghiệp 4.0*
- [7]. Thorne, K. (2003). *Blended learning: how to integrate online & traditional learning*. books.google.com

Địa chỉ tác giả: Khoa Tiếng Anh, Trường Đại học Mở Hà Nội

Email: levy_hou@yahoo.com